

nezhid
ek. Az
Budán
Némi
Roth
De a
rosban.
ejtvény
orbély
shatod,
yan, de
fekete
is a
ess meg
dorfer
e mert
y mikor
nelyben
t épite-
s, vala-
gy sem
pedig
szavu
zeszten-
Mar-
Semmi
el-talpa-
a neve
levélről

SZ.

ledvén,
maz elő-
jár, szí-
bb meg-
e fenn-

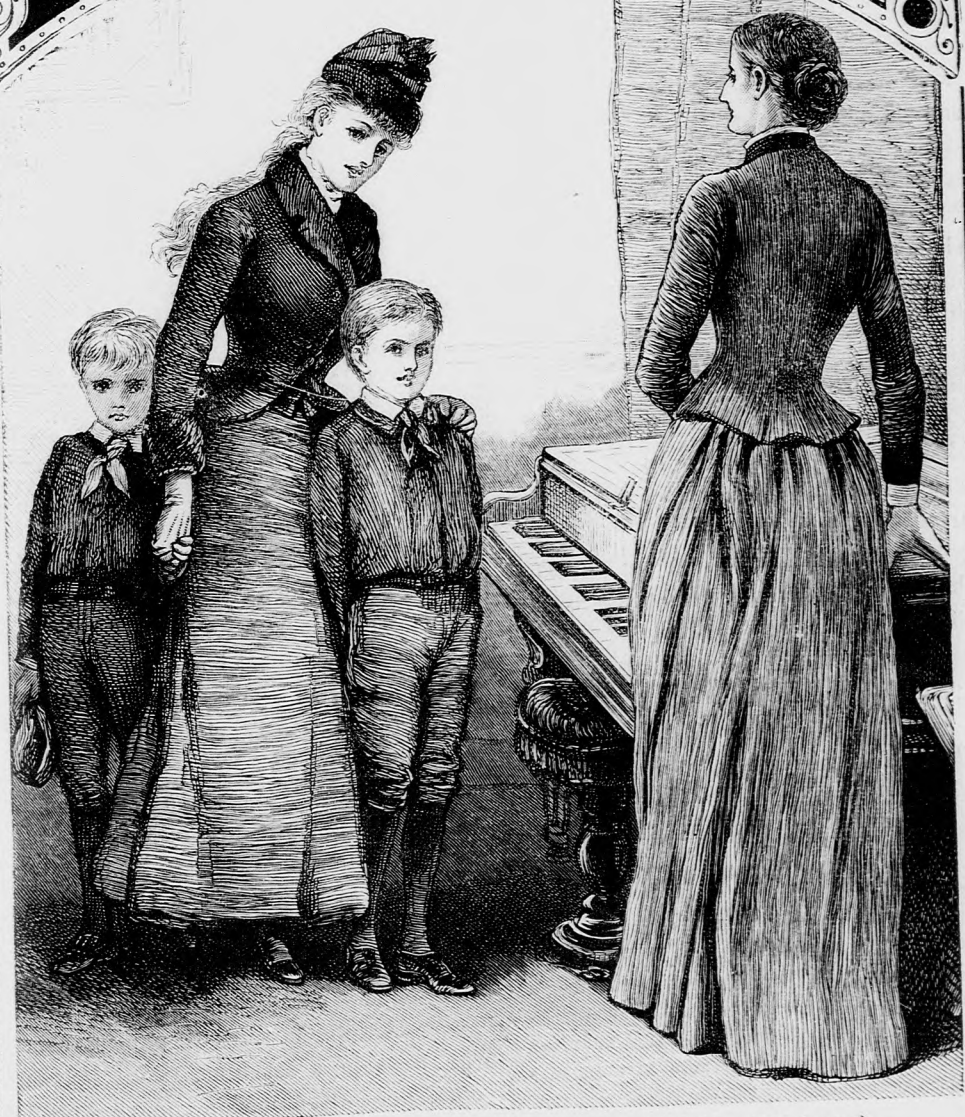
40 kr
80 kr.
60 kr.

ildésére
haszná-
Buda-
um-épü-

tatala.

um-épület.
en.

KIS TRAP

...A KÉT FIU ZAVARTAN HUZÓDOTT DORKÁHOZ. (Lásd a 214. lapon)

XXXVII. kötet, 14. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1889. október 6-án.

A GRÓFKISASSZONY ROKONAI. *)

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

MÉG JÓ ideig eltanácskoztak a dologról, aztán Aladár magament be kis öccseihez s nagyon komolyan megleckéztette őket, végre pedig megmondta nekik, mit kell majd tenniök, hogy jóvá tegyék a hibájokat. A bünbánó kis vitézek belenyugodtak, mert ha Dorka is, Aladár is azt akarják, akkor természetesen nem lehet máskép. Aladár pedig, mikor látta, hogy a két kis bünös szép szerivel bele törődött az ítéletbe, egészen megnyugodva távozott. Még szinte jónak találta, hogy a pajkos kis fiuk ilyen leczkét kapnak.

Az ajtóban majdnem bele ütközött Tildába, a ki sebes rohanva jött, mint rendesen akkor, a mikor nem volt semmi süretgős dolga.

— No, no, hugocskám, le ne üss a lábamról! szólt Aladár. Hova rohansz ily szörnyü sietségben?

— Hát te honnan jösz ilyen nagyon elgondolkozva?

— Azt ugyan nem nehéz kitalálnod, mikor látod, hogy a kis fiuk szobájából jöväk.

— És mi dolgod volt velök?

— Arra is kíváncsi vagy?

*) Mindenfelől kapom kis olvasóimtól a kérelmet, hogy szeretnék rajzban is látni, milyennek is hát a grófkisasszony és rokonai, meg a többi szereplők az elbeszélésben. Ámbár eredetileg nem volt szándékom rajzokat közölni ez elbeszéléshez, mégis teljesítem a kívánságot s néhány rajz majd be fogja mutatni a szereplőket. Az elsőt most közlöm.

F. b.

— Igenis kíváncsi vagyok. És azt is szeretném tudni, mit suttoztatok Dorkával annyi ideig.

— Ha nagyon szeretnéd tudni, megtudhatod, csak hogy nagyon fogsz csalódní, ha azt hiszed, hogy valami érdekes titokról beszéltünk. Jobb, ha nem is tudod, mert egy csöppet sem mulatságos.

— De én ugy is tudom. A Niki és Edus csinyjéről tanakodtatok.

— Csakugyan, épen arról.

— Remélem, nem találod te is helyesnek a Dorka tervét, hogy a kis fiuk, mint valami bünös gonosztevök, oda menjenek bocsánatot kérni ahhoz a kiállhatatlan vén boszorkányhoz.

— Ugyan, ugyan, micsoda beszéd már ez! Mi bajod volt azzal a nevelőnővel? Hogy tudsz róla ily durván szólni?

— Hogy ne! Dühös vagyok, ha csak rá gondolok is. No hiszen az lesz csak a szép dolog, ha kis testvéreink oda mennek és könyörögni fognak, hogy ne haragudják, bocsásson meg nekik!

— Nagyon fogok örvideni, ha tudsz okosabbat, de én nem tudok. A fiuk vásott csinyt követtek el, sok kellemetlenség lehet belöle, ha apánk és a nagymama megtudják. A fiuk hibásak; egészen helyes, hogy meglakoljanak azzal, hogy bocsánatot kérnek attól, akit megbántottak. De ha tudsz jobbat, hát csak mondd.

— Oh, az nagyon egyszerű. Irjon Dorka, vagy irj te szép levelet Malvina kisasszonynak s azzal vége.

— Azzal nem volna vége, mert nem érné be vele s azt hiné, amint igaz is volna, hogy ilyen módon könnyü szerrel ki akarjuk a bünösöket rántani a hinárból

— De amugy meg szégyenbe jutunk mindnyájan! Mit fognak ott a kastélyban gondolni rólunk!

— Semmi rosszat. Azt fogják gondolni, hogy helyesen cselekedtünk, mikor a két vásott kis ficzkót rá szoritottuk, hogy bocsánatot kérjenek a csinyért. Ez a dolog rendje s én nagyon szeretem, hogy Niki barátom egyszer végre igazán rajta vesztett. Nem fog neki ártani, ha jól megröstellt a szeleburdi viselkedését. Máskor majd jobban meggondolja.

Tilda nem tudott mit felelni, de bele nyugodni sem tudott. S amint Aladár távozott, ő mindjárt benyitott a kis fiuk szobájába.

— Te vagy az, Tilda? szólalt meg Niki. Hallottam, hogy Aladárral beszéltél. Tudod már, mit kívánnak, ő meg Dorka mama?

— Persze, hogy tudom. Ti ugyan gyönyörű páczba kerültetek bele! Sajnálalak, mondhatom.

— De holnap majd rendbe hozzuk... azt mondta Aladár, hogy így nem lesz semmi baj belőle.

— Nem ám! Csak az, hogy szégyenszemre oda kell mennetek és megalázkodva bocsánatot kérnetek.

— De ha másképp nem lehetne segíteni! szölt Eduska sohajtva.

— Igen, és csak így lehet más, ártatlan fiukat megmenteni a büntetéstől, szölt Niki. Azt pedig mi nem akarjuk, hogy miattunk mások ártatlanul szenvedjenek.

— Az még nem olyan bizonyos, mondá Tilda élénken. Hátha azok, akikre rá fogják, szépen bebizonyítják, hogy éppen akkor más tájakra jártak?

Niki majd kiugrott az ágyból. Amit Tilda mondott, az nagyon kezdett neki tetszeni.

— Hát gondolod, hogy nem éppen szükséges, hogy oda menjünk?

— Szükséges! Valóságos szégyen lesz rátok, de még reánk mindnyájunkra is. Éppen ezt mondtam Dorkának és Aladárnak is.

— Én is mondtam... mert bizony nincs kedvemre... de hát azt mondták, hogy meg kell lennie. De nini Tilda... ugy-e, a nevelőnő nem valami nagyon szigorú, kegyetlen?

— De bizony nekem úgy látszik, hogy olyan. Az bizonyos, hogy nagyon kellemetlen egy csuf teremtés. No, én úgylátottam hiába beszélek, rám nem hallgat senki, én mosom a kezeimet. Ugy is mindig az történik, amit Dorka és Aladár akarnak. Hanem titeket igazán sajnállak. Szegény fiuk! Igazán sajnállak!

Ezzel a nagy sajnálkozással távozott s a két fiut nagy zavarban hagyta. Az imént, mikor Aladár beszélt velük, már szépen bele nyugodtak a sorsukba. be is látták, hogy csakugyan hibáztak; de most olyanformát kezdtek gondolni, hogy talán mégis kár olyan nagyon bűnbánóknak lenniök. De hát Dorka és Aladár így akarják!

Másnap gyönyörű idő volt, napfényes, csöndes. Semmiképp sem lehetett ürügyet találni a kellemetlen vezeklő látogatás elhalasztására. És úgy tíz óra tájban Dorka elő is kereste őket a kertből.

— Induljunk! Nincs ugyan messze, de jó séta. Ebédre itthon kell lennünk.

— De hátha addig a nagymama keresni talál?

— Nem fog keresni. Már megmondtam neki, hogy kísétálok veletek. Szaporán, induljunk!

Nem használt semmi kifogás, indulni kellett. Szép mezőn, réten, kis ligeteken keresztül haladtak a gyalog ösvényen. Egész gyönyörűség volt ez a séta. Azaz csak lett volna, ha nem olyan kellemetlen cél vár a végén. Sohajtozott is a két fiu.

— No, majd csak tulesünk rajta, biztatá őket Dorka. Remélem, Malvina kisasszony nem lesz irántatok nagyon szigorú.

— Én pedig azt hiszem, hogy az lesz, bőffenté ki Niki. Előre tudom, hogy hiába megyünk oda, mikor ő olyan kellemetlen, csuf teremtés!

Dorka meglepetve nézett Nikire. Ennek a fiúnak a gondolkozása teljesen megváltozott az este óta. Aztán honnan jut eszébe azt mondani, hogy a nevelőnő kellemetlen, csuf teremtés? Hiszen nem ismeri! Itt valaki bele kontárkodott a dologba. Szigorúan nézett Nikire.

— Nagyon helytelen és oktalan, amit beszélsz, mondá. És kitől hallottad ezeket?

Niki daczosan hallgatott. A szelidebb Eduska közbe szólt:

— Mindegy már no... hiszen megyünk... És talán mégsem lesz olyan nagyon borzasztó... Jaj, csak már tul volnánk rajta!

Megszólalt Niki is, de daczosan:

— Megigérttem, hogy megyek, hát jól van, megyek. De csak azért teszem, mert megigérttem neked, kis Dorka mama.

— Majd később magad is örülni fogsz, hogy megtetted, helyre hoztad a hibádat. Ez a legelső kötelesség.

— No bizony! Nem is volt az valami olyan hiba.

Dorka nem akarta pöröléssel elkeríteni a fukat. Látta, hogy valaki rosra térítette a gondolkozásukat s nem volt nehéz kitalálnia, hogy ez a valaki csak Tilda lehetett. De erről most nem akart velök beszélni, mert ezek a makranczos kis ficzkók utoljára még nyíltan föllázadnának, Dorka pedig nemcsak tudta, hanem követte is a régi bölcs igazságot, hogy az az okosabb, a ki enged, mikor a heveskedésből csak még nagyobb baj eredne.

Annál inkább megtette, mert maga sem volt olyan teljesen nyugodt, a milyennek külsőleg látszott. Az igazat megvallva, az a Malvina kisasszony nem egészen tetszett neki sem. Nagyon derék, okos, pontos nevelőnő lehetett, de Dorkának úgy látszott, hogy kissé szeret fontoskodni és tulságosan rideg, szigorú. Pedig most az volna szükséges, hogy nyájas, barátságos legyen. No, de talán éppen jókedvében találják.

Nagyon szótlanul ballagtak végig a mezőn s nem sokára eljutottak a kastélyhoz. Dorka nagy öröme úgy jutottak be a tornácra, hogy nem vette őket észre sem Ottika, sem Ernő vagy szüleik.

A tornáczon egy öreg inassal találkoztak, a ki a minapi látogatásból ráismert Dorkára és illedelmesen köszönt.

— Malvina kisasszonnyal szeretnénk beszélni, szólt Dorka nyájasan.

lesz...
szokot
csak t
grófné

értet
ezek
meg

— A kisasszonnyal? Az kissé nehéz lesz... Ebben az órában éppen leczkét szokott tartani a gróf-kisasszonnyal. De csak tessék besétálni, majd bejelentem a grófné ő méltóságának.

— Nem, nem, azt ne tegye. Mi csupán csak Malvina kisasszonyhoz jöttünk, nem is szeretném, ha mással találkoznánk. Ezek itt az én kis testvéreim, nekik van valami dolguk, de csak a kisasszonnyal.

AZ AL-DUNÁN. (Lásd a 218. lapon.)

Az öreg komornyik ebből nem sokat értett, de már szokva volt hozzá, hogy ezek a kis vendégek a gróf rokonai. Hát meg kell tenni, amit kívánnak.

— Tessék csak velem jönni, mondá.

Ha így van, hát elvezetem a másik lépcsőre, ott nem találkoznak senkivel. Azután majd megtudakolom, lehet-é beszélni a kisasszonnyal.

Elvezette őket egy mellék lépcsőn fel

az emeletre s ott hosszú folyosókon végig egy csinos kis terembe, melyben zongora is állt.

— Itt tessék várni, ide nem jön senki; csak mikor zongora-leczkéje van a grófkisasszonynak, akkor járnak itt.

Az öreg távozott, Dorka pedig ott maradt a testvéreivel. Dorka leült, a fiuk pedig oda álltak melléje és várták, hogy mi lesz hát. Bizony nem volt jó kedvök egy csöppet sem. A kis Edus nagyot sóhajtván mondá:

— Oh, még akkor sem félttem úgy, mikor a minap a fogorvosnál voltunk... Inkább akár két fogamat is kihuzatnám!

— Én bizony nem! szólt Niki daczosan. Ha már itt vagyunk, hát itt vagyunk. De azt magam is szeretném, ha mielőbb otthon volnánk.

No, ezt Dorka maga is szerette volna, kivált mert nem tudhatta előre, hogy fog ez a kísérlete sikerülni. Csak biztatta magát, hogy jó végének köll lenni, mikor olyan tiszta jó szándékkal jöttek.

Sokáig váraoztak, bőven volt idejük, hogy még egyszer meggondolják, mit fognak tenni és mondani. Csakhogy az illet könnyebb kitervezni, mint aztán meg is tenni.

Végre nagysokára föltárult az ajtó s belépett Malvina kisasszony. Ugy látszott, hogy nagyon csodálkozik és kissé boszankodik is. Hogy is ne! Hiszen az nem egyhamar történt vele, hogy valaki zavarni merészeli, mikor leczkéje van a növendékével. Nem is jött volna elő, ha az a hűséges öreg inas azt nem sugja neki, hogy a kik várják, azok a gróf ur rokonai, tehát nem lehet őket elutasítani.

— Ah, Dorka... valóban, ez váratlan látogatás. Mi ujság? Csak nincs valami baj otthon? Vagy talán a nagymama izent valamit?

Dorka illedelmesen köszönt, aztán nyájasan, de komolyan mondá:

— Nem, most nem a nagymama izenetével jöttünk és otthon, hála Istennek, nincs semmi baj. Csak Malvina kisasszonnyal van egy kis dolgunk... azaz hogy ezeknek az én kis testvéreimnek van mondani valójok.

A két fiu meglehetősen zavartan és félénken huzódott Dorkához, mikor a komoly képű nevelőnő fürkészőleg végig nézett rajtuk. (Lásd a képet a ezimlapon.)

— Mondani valójok van, én nekem? szólt csodálkozva. Ugyan mi lehet az?

— Niki, állj elő és beszélj, szólt Dorka.

Niki, nem állt ugyan elő, hanem ott maradt a Dorka védő kezei alatt; de mert már egyszer így állt a dolog, hogy meg kellett szólalnia, hát Isten neki, meg is tette. Nagy zavartan és hebehurgyán kezdte mondani:

— Igen... hát... izé... csak azt akarjuk mondani... igen... azért jöttünk, hogy ne büntessék azokat az ártatlan fiukat, mert ők nem követtek el semmit, ők nem is voltak ott. Mi tettük, én meg Eduska. De csak az én hibám, mert én főztem ki a tervet.

Malvina kisasszony most még inkább csodálkozva nézett rájuk.

— Meg kell vallanom, hogy ebből egy szót sem értek, mondá. A kis fiu, úgy látszik, nem tudja elmondani, amit akar.

(Folytatása következik.)

BOMU ÉS MOMU

vagy

a két szent majom históriája.

(Képpel a 216—217. lapokon.)

HAMIS tekintet a szemében, de mégis elmélázva ültek Bomu és Momu ott a kerteczenben. Hogy is ne! Hiszen nagyon szép és jó az, hogy itt olyan nagy gond van reájok. De mégis csak jobb volt hajdan otthon, mikor még szent majmok voltak. Igen, szentek voltak. Aki most az állatkertben látja őket, talán nem is hinné. Pedig az mégis úgy van.

Ott éltek messze Kelet-Indiában, a meleg égöv alatt, a szent majom-ligetben. Kedvökre ugrándozhattak a fákon, játszhattak, kergetőzhettek s még csak arra sem kellett gondjuknak lenni, hogy eleség után járjanak. Azt oda hozta nekik helybe a vén hindu, a kinek kötelessége volt gondot viselni a szent majom-ligetre. El is jött mindennap és teli kézzel szórta a jóféleeledelt a majmoknak, a kiket a környék lakossága szenteknek tartott. Épp ezért még félni sem kellett senkitől a majomseregnek. A ravasz kópék jól tudták, hogy nem bántja őket senki. Mert ha egyszer a hindu pap valamely állatra kimondja, hogy az szent, hát többé senki sem meri bántani. El kell tűrni a majmok minden csinyjét.

Ebben a szent berekben sok vig pajtás közt éltek Bomu és Momu. Egymás közt különösen jó barátok voltak, mindig

együtt játszottak és együtt busultak. Igen is, busultak. Akármilyen vigan volt az egész többi majomsereg, Bomu és Momu sokszor kedvetlenek voltak. Erre pedig csakugyan volt okuk. Tudniillik ők voltak a legfiatalabbak, és mikor vén örök az eleséget szórta, nekik jutott legkevesebb, mert az erősebb nagyoktól nem fértek hozzá.

— Én ezt tovább nem tűröm! szolt Bomu mérgesen.

— Bizony kellemetlen, szolt a szelidebb Momu. De mit csináljunk!

— Vándoroljunk ki innen. Amott nem messze van a falu. Ott vannak kertek, tele jó gyümölcsös fákkal. Oda megyünk. Nem bánt minket senki, tudod, nem kell félnünk semmitől.

S egy napon a szomszéd faluban egy jámbor hindu, a derék Mohun, azt vette észre, hogy a kertjében két vig majom ugrándoz és dézsmálja a gyümölcsöt. Rög-tön rájok ismert, hogy a szent majmokról valók. Ki is adta mindjárta háza népének a parancsot, hogy senki se merje bántani a két szentmajmot, mert különben Buddha, a fő-főisten, nagyon megbüntetné őket.

Jó dolga is volt aztán Bomunak és Momunak; nem bánták meg, hogy ide költöztek. Eleinte csak a kertben garázdálkodtak, de mihamar behatottak a házba is. Ott volt még csak jó vásár! Minduntalan akadtak valami jó csemegére, melyet elcsenhettek. Meg is tették, ha csak módját ejthették. Amit a jámbor Mahun magának vagy a családjának ebédre vagy vacsorára készített, az minduntalan eltűnt. Eleinte valami titkos tolvajra gyanakodtak; de mihamar rajta kapták a két majmot, a mint zsákmányuk-

kal a kertbe valamely magas fára menekülnek. Különösen Bomu volt rettentően vakmerő. Az orra elől csipte el Mahun gazdának a legjobb falatot, úgy hogy a jámbor hindu néha bizony majd kifogyott a türelméből és kevésbe mult, hogy botot nem ragadott az alkalmatlan lakótársakra. De mindig legyőzte a haragját, mert a szent majmokat nem szabad bántani.

— Bántani nem szabad, de azért lerázhatom őket a nyakamról, gondolá egyszer végre a boszus Mahun gazda. Kivált az a nagyobbik majom igazán arczátlan kopé. Azzal elbánok!

Ki is főzte mindjárt a tervet. Nem fogja bántani; de már akár szent, akár nem szent az a majom, a ház tájáról pusztulnia kell. Élhet máshol is, nem olyan szegény ember házábanál.

— Elfogom ezt a nagyobbikat és elviszem a szent bereknek a legtulsó végére, onnan vissza nem talál ide, gondolá. A másik majd megunja a magányosságot és utána megy.

Fortélyos módon mindjárt meg is tette. Pompás csemegével kínálta a torkos Bomut

s ez hetkén közeledett, bizva benne, hogy soha senki se bántja. Most sem bántották az igaz. De megfogták, zsákba

dugták, és elvitték a szent liget legtulsó végébe. Ott aztán szabadon bocsátották.

Bomu. Momu.

Momu, amint egyedül maradt, nagy busan gunnyasztott a fán és a jó Mohun gazda örült, hogy ez is bizonyosan nem

sokára odább áll. Csakhogy ebben nagyot tévedett. Harmadnapra nagy boszuságára azt látta, hogy a garázda Bomu is vissza-

csinyt követtek el. Szegény Mahun és a felesége egészen kétségbe estek, de segíteni nem tudtak.

Egy napon Mahun gazda, mindenféle portékával megrakodva, a városba indult a vásárra. A nap izzó forrón sütött s az öreg ember, vállán a nehéz teherrel, lihegve haladt előre. A fele útján volt már, de tovább nem bírta s jajgatva rogyott össze az ut szélén. Azt hitte, ott mindjárt meghal.

Talán meg is történt volna, ha egy hintó nem jön éppen arra. A hintóban európai ember ült, nyájas képű előkelő ur, a ki látva a szenvedő öregget, megállította a kocsit és barátságosan kérde Mahuntól, mi a baja.

— Ah uram, csak az a bajom, hogy öreg és gyöngé vagyok. Ezzel a teherrel indultam a városba, de nem bírom. Pedig ha el nem adom, nagy lesz a szükség otthon a házamban.

— No, azon segíthetünk. Nem a városba indultam ugyan, de elkocsikázhatunk oda is. Ül fel, öreg.

S a jó ur bevitte Mahunt a városba, a hol a szegény ember jól elvégezte a dolgát

és elégedetten tért haza.

Néhány nap mulva ugyanaz a kocsi robogott végig a falun, melyben Mohun

került. Addig bolyongott, míg vissza talált. És most, mintha boszut akartak volna állani, Bomu és Momu még több garázda

lakott. De most a nyájas ur mellett egy vidám fiucska is ült. Mahun, amint megpillantotta őket, kiszaladt a házából és újra hálálkodott a jó urnak. A koci megállt, a nyájas ur barátságosan beszélgetett az öreggel, de a kis fiu egészen másra figyelt. A két majom is oda settenkedett s felugorva a koci hátuljára, ott ficzkándozott.

— Jaj de szeretnék ilyen szelid majmokat! szólt a fiu. Apácska, vedd meg!

Az apa teljesíteni akarta fia kívánságát s kérdezte Mahuntól, hogy adja a két majmot.

— Hogy adom? Még én fizetnék rá, csak szabadulni tudnék tőlök.

— No, ha csak az a baja, akkor segítünk rajta. Megfogjuk és elviszszük.

S Bomu és Momu, a két garázda majom, egyszerre csak azt vette észre, hogy meg van fogva, megkötözve és viszik őket. Nemsokára ott voltak a városban, erős kalitkába zárva.

Ez már sehogy sem tetszett nekik. Kedvetlenek, mérgesek, harapósak lettek, a kis fiunak semmi mulatsága sem telt bennök. Az apa pedig így szólt:

— Nem tartjuk ezeket a haszontalan jószágokat. Oda adom valami állatkereskedőnek, vigye Európába, ott jók lesznek az állatkertbe.

És hosszú utazás után, nagy tengeren keresztül, egészen idegen világba vitték Bomut és Momut. Most ott vannak fogva az állatkerti nagy majomkerczben s buslakodva gondolnak a régi jó időkre.

— Milyen kár volt elhagynunk a mi szép berkünket! sóhajtja Bomu gyakran.

Ha megvárjuk, míg nagyra nővünk, semmi bajunk ottan.

— Vagy legalább azt a derék Mahun gazdát ne bántottuk volna! rimánkodék Momu. Akkor nem igyekezett volna szabadulni tőlünk. Most már rabok vagyunk, nem szentek!

Ugy volt biz a! Segíteni pedig nem lehetett s keseregve érezték, hogy a ki nem becsüli meg a jó dolgát, elveszti és későn bánkodik utána.

AZ AL-DUNÁN.

(Képpel a 213. lapon.)

VOLTÁL-e már Samukám,
VOLTÁL-e az Al-Dunán?
Ott a tengerhez közel,
Hol Ruszcsuknál ömöl el?

Nagy tónál is szélesebb,
Levegője élesebb,
Dagasztja a vitorlát,
Nincs előtte gát, korlát.

Egy kis utat megtegyünk,
Orsováról lemegyünk,
A köpartra kiülünk
S nagy nézésbe merülünk.

KOPOTT GYURKA.

(Képpel a 222. lapon.)

DEG szél sivitott oda kint, sűrűn hullott az őszi eső. Mind hiába, nem volt más hátra, mint behúzódni a szobába. Az pedig unalmas volt az olyan virgoncz gyerekeknek, minő az a három testvér volt, a ki most ott izget-mozgott a nagymama körül, csodálkozva, hogy a nagymama nem haragszik sem az esőre, sem a szélre, hanem vidáman kötöget.

— Jaj, nekünk valami

— Nem Már mindent tudtam.

— Oh de hogy majd eg

mit egy nagy

akkor volt a

kodott, hogy

én meg kérde

baja és honna

mondta, hogy

kopott Gyurk

A nagy

dott, aztán

lyen elmerül

szólt:

— Nem

tek a kopott

— És k

— Majd

annyit tudno

ka volt, tiszt

nyes és kop

kis városban

kis házacská

— Jaj, nagymama! Legalább mesélj nekünk valamit!

— Nem tudok most semmit, fiam. Már mindent elmeséltem nektek, amit tudtam.

— Oh dehogy! A minap is mondtad, hogy majd egyszer mesélsz nekünk valamit egy nagyon régi esetről... Tudod, akkor volt az, mikor nagyapa panaszkodott, hogy hasogatja a régi baj a lábát, én meg kérdeztem, hogy hát mi az a régi baja és honnan van? Nagyapa pedig azt mondta, hogy az nagyon régi, még valami kopott Gyurka korából való.

A nagymama erre kissé elkomolyodott, aztán sokáig szótlan maradt, mélyen elmerülve gondolataiba. Végre megszólalt:

— Nem bánom, hát elmondom nektek a kopott Gyurka történetét.

— És ki volt az a kopott Gyurka?

— Majdmegtudjátok. Most előre elég annyit tudnotok, hogy igazán kopott Gyurka volt, tiszta, rendes, de nagyon szegényes és kopottas ruhás fiú. Ott élt egy kis városban, szegény özvegy anyjával egy kis házacskában, a szomszédjokban pedig szép nagy emeletes ház állt. Abban gazdag ember lakott, ügyes, szerencsés kereskedő, a kinek egyetlen egy leánya volt, a kis Aranka.

Mikor Aranka még egészen kicsike volt, a ház előtt szaladgálva sokszor játszott a szomszéd Gyurkával, a ki pár évvel nagyobbacska volt. Az igazat megvallva, csak Aranka játszott, mert a Gyurka dolga nem volt egyéb, minthogy megtegyen mindent, ami a kis leánynak eszébe jutott. Nem azért tette, és Aranka

sem azért kívánta, mert Gyurka a szegény özvegy fia volt, Aranka pedig a gazdag kereskedő és háziur leánya. Ez bizony eszökbe sem jutott egyiköknek sem. Hanem Gyurka ügyes, erős fiú volt és nagy kedve telt benne, hogy annak a kedves kis leánykának a kedvét töltheti. Büszke is volt rá, hogy teheti, de hát ugy volt rendjén is. Ő volt a nagyobbik, erősebbik, többet is tudott, hát neki kellett gondoskodnia, hogy a kedves kicsike jól mulasson.

Nagy volt köztök a barátság, és szüleik hagyták, hadd játszadozzanak együtt. Tartott is egy pár évig s Gyurkából lassanként izmos, erős fiú lett, Arankából pedig csinos nagyocska leány. Csakhogy mire odáig jutottak, lassanként sok megváltozott. És a legfőbb, ami megváltozott, az volt, hogy biz azt már senki sem gondolta volna, hogy ők valamikor olyan jó barátok és játszó társak voltak. Pedig ott laktak most is egymás szomszédságában. De ha találkoztak is, alig ismertek egymásra. Azaz csak Aranka nem igen ismert rá a régi játszótársra, vagy legfeljebb azt mondta:

— Ni, ott megy a kopott Gyurka.

Már abban tökéletesen igaza volt, hogy kopott volt a Gyurka. Régente is az volt ugyan, de akkor Aranka ezt nem igen vette észre. Most észre vette és ugyancsak röstelte volna, hogy valaki az ő pajtásának mondja ezt a kopott Gyurkát. Egészen másféle játszótársai voltak most már neki, hozzá való finom, csinos, gazdag gyermekek, akikhez eljárt ozsonnára, aztán meghívta őket magához és megtraktálta őket. Mert szülei örömmel tettek

mindent a kedvéért s Aranka meglehetősen el volt kényeztetve, minden kívánsága teljesült.

Ha azt kívánta volna, hogy a kopott Gyurka is ott legyen a vendégei közt, szülei azt is megengedték volna, mert jó és derék emberek voltak. De Aranka ezt nem kívánta. No persze, az kellene még csak, hogy azok közé a finyás vendégek közé üljön az a kopott Gyurka! Mindenki nevetné, hogy ilyen játszótársa van. Jó volt az régen, mikor még egészen kicsinyek voltak és nem tudták, mekkora a különbség kettejük közt, milyen szegény ifju az egyik, milyen gazdag kisasszony a másik. De most már egészen más! Most már Aranka tudja, hogy ő kicsoda, micsoda. Bizony szinte röstelte, hogy régente olyan játzó társa volt, mint a szomszéd kopott Gyurka. Nem is mondta ám senki-nek és lassan-lassan szinte maga is elfelejtette. A szüleinek pedig bizony nem juthatott eszökbe, mert ők csak arra ügyeltek, hogy Aranka magához való társak közt legyen.

Csak épen maga a kopott Gyurka nem felejtette el egészen. Valami nagyon sokat ő sem gondolt ugyan rá, de mikor Arankát látta, mégis eszébe jutott, hogy azelőtt milyen jó pajtások voltak. Hogy most már nem játszanak együtt a ház előtt, azt ő sem vette roszt néven.

— Persze, most már megválogatja, ki legyen a játszótársa... nagyon természetes, hogy én nem vagyok oda való közéjük... nem is kívánczodom oda, mert bizonyosan gunyolnának szegénységem miatt. De Arankától mégsem szép, hogy jóformán ismerni sem akar... és hallottam,

hogy még gunyol is. Bezzeg nem gunyol hajdan, mikor az ölemben és a hátamon hurcoltam!

De a kopott Gyurka okosabb és büszkébb fiu volt, hogysen nagyon bánkódott volna. Járt a maga dolga után, tanulta a leczkáját, mert szorgalmas tanuló volt és biztatta az édes anyját:

— Megállj csak anyácskám, ha én nagy leszek, majd megmutatom én, hogy ember lesz belőlem!

Édes anyja bizott is benne, mignem egyszer aztán történt valami, hogy azt hitte, bizony nem lesz a szegény kopott Gyurkából soha többé ember. Annak pedig a szomszédék Arankája az oka.

Igazán szólva, oka nem volt Aranka, mert hisz ő maga bizony nem kívánta azt a veszedelmet, melybe maga is belejutott. Azután meg Gyurka egészen a maga jó szántából tette, amit tett.

Ugy történt az, hogy egy napon Aranka egymaga maradt otthon. Szülei látogatóba mentek, de ő nem ment velök, mert több játzó társát várta, akikkel majd jól el fog mulatni.

Hozzá is készült, hogy a vendégeit jól ellássa. Elő volt készítve a pohárszéken a sok jó sütemény, gyümölcs, csak épen a kávé, tejet kellett megfőzni. Volt arra való cseléd, de Arankának más jutott eszébe.

— Magam fogom itt a szobában főzni. Az nagyon mulatságos, legalább eltelik vele az időm. Itt van a kis szeszfórraló, ezen pompásan fog forrni.

Amit egyszer gondolt, azt meg is tette. Össze hordott mindent, meggyújtotta a szeszt. Csakhogy ügyetlenkedett egy

kicsit és egyszer végig ömlött a tüzet fogott.

Megijedt hogy a másik van egy nagy tüzet. Szaladt került vele, a volt, szőnyeg, Az a kancsó v tüzön. De Aranka mert rémületé

hogy nem ér és fölkiáltott.

— Ég a Kedves Gyurka

A kopott hogy most hi lett. Csak a kedves játzó Oda kiáltott nek segítség is mindenki, tódulni az al voltak.

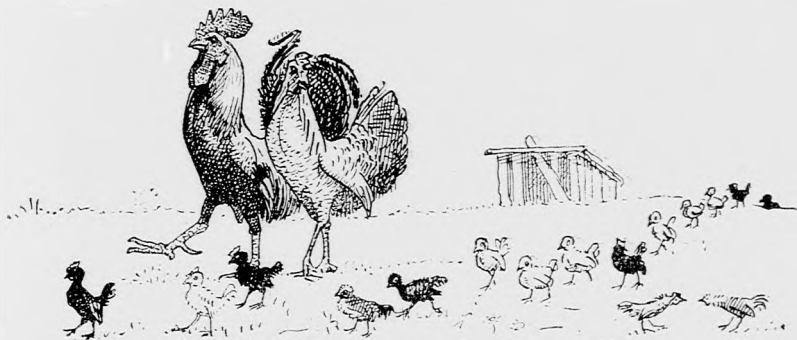
kicsit és egyszerre az égő szesz kifolyt és végig ömlött a szőnyegen. Ez pedig rögtön tüzet fogott.

Megijedt Aranka s az jutott eszébe, hogy a másik szobában, a háló szobában, van egy nagy kancsó viz, azzal eloltja a tüzet. Szaladt a vizért, de amire vissza került vele, a szoba már egy lángtenger volt, szőnyeg, butor minden égett benne. Az a kancsó viz meg sem látszott a nagy tüzön. De Aranka nem is nézte, hová önti, mert rémületében sietve hátrált vissza a

másik szobába, hová fojtó füst követte, csakhamar pedig a láng is átsapott, mert zavarában még az ajtót is nyitva hagyta. Ebből a szobából pedig nem volt kijárás.

— Jaj Istenem! Végem van! Itt fogok megégni!

Kétségbe esetten szaladt az ablakhoz és segítségért kiabált. Kevés ember járt az utcán s aki hallotta is, hamarjában nem tudta, mit kiabál. De a szomszéd ház ajtaja előtt ott állt a kopott Gyurka. Ő is hallotta a kiabálást és nem érte be azzal,

KIRÁNDULÓ CSALÁD. (Lásd a 223. lapon..)

hogy nem érti. Oda szaladt az ablak alá és fölkiáltott, mi a baj?

— Ég a szoba és nem tudok kimenni! Kedves Gyurka segíts! Oh, ments meg!

A kopott Gyurka nem gondolt arra, hogy most hirtelen milyen kedves Gyurka lett. Csak arra gondolt, hogy az ő régi kedves játszó társa veszedelemben van. Oda kiáltott a többi embereknek is, siesse- nek segítségért s pár perc múlva értette is mindenki, mert vastag füst kezdett kitódulni az ablakon. De a tüzoltók messze voltak.

— Addig oda vezhet, gondolta Gyurka, gyorsan kell segíteni.

Volt az udvarukon létra, azt nagy erőfeszítéssel elő hozta s oda támasztotta az ablakhoz, aztán fölkapaszkodott. Mikor a legtetején volt, látta, hogy a létra kurta, még jó darab az ablakig, a hol Aranka halálos rémületben állt, mert a lángok már egészen közel értek hozzá.

— Probálj ide lebecsátkozni, biztatta Gyurka. Majd én megfoglak.

— Oh, az nem lehet... lebukom...

Gyurka látta, hogy csakugyan nem lehet. Ha lebukik, szörnyet hal. Mászt gondolt.

— Várj csak, majd én fölmegeyek és segítetek a létrára.

Kezeivel épen csak hogy elérte az ablak párkányát. De a létra két rudja végére ágaskodva még kissé följebb emelkedhetett, jobban megfogózott és felkapaszkodott az ablakba. Onnan pedig lekiáltott a lent álló embereknek, jőjjön fel valaki és fogja meg a leánykát, ő majd leereszti a létráig. Jött is mindjárt egy izmos ember. Gyurka ott fent öltre kapta Arankát és kitolta az ablakon, aztán kezénél fogva eresztette le, úgy hogy a létrán álló ember megfoghatta. A kis leány szerencsésen meg volt mentve.

— Jövök mindjárt éretted is, derék fiu, szolt a létrán álló ember. Lesegítelek.

De abba idő telt, míg karjában a leánnyal leért a földre és megint vissza fölmehetett. A tűz pedig már ott lángolt

az ablaknál. Gyurka egy pillanatig sem maradhatott. A ruhája már meggyuladt. Menekülni kellett. Megpróbált lebecsátkozni a létrára. A lábával el is érte a létra végét, de aztán nem volt hol megfogózni s a következő pillanatban égő ruhával rohant le a magasból, eszméletlenül terülve el a földön. Eltört a lába.

Arankának nem volt semmi baja, a tüzet is elfojtották, az elégett butorok kárát a gazdag kereskedő könnyen elviselte. De Gyurka, ő megfeküdt az ágyat.

Nem szenvedett azonban hiányt semmiben. Aranka atyja, mikor megtudta, mi történt, gondoskodott leánya megmentőjéről. Mikor pedig Gyurka meggyógyult, a gazdag kereskedő vette gondjaiba, tanította, aztán magához vette és a kopott Gyurka lett idővel a nagykereskedő első és legkedvesebb embere. És Aranka sem gunyolta többé azt, a ki megmutatta, hogy igazi önfeláldozó nemes jó barátja. — Eddig van. Kitaláljátok-e a többit?

— Hogy ne! Hiszen az a kopott Gyurka a nagyapa! A régi törött lába fáj néha most is a kedves nagyapának. S az az Aranka te voltál, kedves nagymama!

— Ugy van, kedvesim. És amint azóta én nem a külsőre néztem, hanem arra, hogy derék ember-e valaki, azt tartásatok ti is mindig szemetek előtt.

Találós mese.

Ezekből a szótagokból ismeretes példabeszédet rójj össze.

Ve | mint | tu | jobb | réb | hol | egy
zok | nap | ma | egy.

KIRÁN

»KEDVE

Ragyo

Sziint az

Enyhe

Csibéink

Sétáltass

»Kedves

Helyes

Csibéink

Kissé

Hanem cs

Rendet t

Elöl Kak

Példát

Majd a t

Nagy

Fekete, f

Le a par

Rendes c

Csak k

Kikirics és

Sivít s

Veszeked

Rettentőe

Kakas p

»Adta

Erre arr

És kih

Vissza r

Anyjuk,

— »Éde

Bár m

(Mert vá

Bocsá

S most t

Eszeteker

Elevenre

A fed

Kikirics é

Rögtö

Szép csö

És nagy

KIRÁNDULÓ CSALÁD.

(Képpel a 221. lapon.)

»KEDVES feleségem, gakk! —
 Ragyogó az ég,
 Szünt az eső, sütt a nap,
 Enyhe még a lég.
 Csibéinket, ha úgy tetszik,
 Sétáltassuk meg egy kicsit.«

»Kedves férjem uram, gekk! —
 Helyes a beszéd —
 Csibéink hadd nézzenek
 Kissé szertesztét.
 Hanem csibék! — rontom-bontom —
 Rendet tartsatok ma, mondom!«

Elöl Kakri lépeget —
 Példát mutat ő,
 Majd a többi gyermekek
 Nagy csapatja jő:
 Fekete, fehér vegyest,
 Le a partnak egyenest.

Rendes csapat, szende, jó —
 Csak ketteje nem:
 Kikircs és Kaparó
 Sívít szüntelen.
 Veszekednek, marakodnak,
 Rettentően összezsapnak.

Kakas papa felriad:
 »Adta kölykei!
 Erre arra gakkom-gakk,
 És kikeriki!
 Vissza rögtön a ketreczbe —
 Anyjuk, ajtáját rekeszd be!«

— »Édes uram, gekkőm-gekk —
 Bár megérdemlik
 (Mert vásott a két gyerek)
 Bocsáss meg nekik!
 S most ti haszontalanok,
 Eszeteken járjatok!«

Elevenre volt ható
 A feddő beszéd:
 Kikircs és Kaparó
 Rögtön válva szét,
 Szép csöndesen haladtak
 És nagyokat hallgattak.

PÁLYÁZATI EREDMÉNY.

A f. é. XXXVII. köt. 1-ső számában hirdetett pályázatra beérkezett munkák között a következőt ítéltem érdemesnek a közlésre. F. b.

A selyem-lepke. (*Bombyx mori*.)

Alig hogy a tavasz beállt s az eperfának levelei bontakoznak, már sokan hozzá fognak a selyem-lepke hernyójának tenyésztéséhez. A szürke petéket kiteszik a melegnek, s nem sokára apró fekete állczák (*lárvák*) kelnek ki. Ezek igen sokat esznek, az eperfa leveleit gyorsan fogyasztják s gyorsan is nőnek, mind vastagabbra és hosszabbra válnak, néhány hét multával már kis-ujj vastagságúak, s rendesen fehér színűek. Mig azonban teljesen kifejlődtek, négyszer is megvedlenek, bőrüket négy ízben váltják. Ilyenkor nem szoktak enni. Utolsó vedlés után a hernyó nyugtalanul keresgél, mig alkalmas helyre nem akad. Ha ilyenre talált, akkor szájából nedvet bocsát, mely a levegőn selyem-fonallá szilárdul. Ezt a fonalat aztán addig szövi maga köré, mig teljesen burookban van. Ez a gubó (*cocon*) mely különböző színű. Van fehér, zöldes, szürkés, aranysárga. A gubó néhány nap alatt készül. A hernyó a gubóban leveti bőrét, pihenésre tér, azaz bábbá változik. Így alszik a gubóban majdnem három héten át. Egyszerre azonban szája tüskéjével a gubót magán kilyukasztja és kibúvik a — *selyem-lepke*, ugyan olyan, melyet a »Kis Lap« rajza mutat.

Ennek a pillangónak négy a szárnya, teste szőrös, élete azonban igen rövid, minél fogva nem is eszik.

Feladata e lepkének, hogy tojjék, azaz petéit lerakja. Ezekből a petékből tavasszal ismét hernyók bújnak ki.

A selyem-hernyót, mivel a selyem-gubót szövi, nagy gonddal ápolják. Egyes országokban nagy selyemszövő intézetek vannak, főleg Olaszországban és Kinában. Hazánkban Szegszárdon folytatják e tenyésztést és gyártást szép sikerrel.

Ha a selymet le akarják gombolyítani, a gubókat forró vízbe teszik, hogy a bábok elhaljanak; más különben kilyukasztják a gubót.

Ha a bábok már elhaltak, a gubót fonalaitól megfosztják, aztán megkeresik a fonal végét és több száz méter fonalat motollálnak le róla.

A selyem-lepke eredeti hazája Kína. Innen a VI. században került Európába az eperfával együtt, melynek leveleivel él. A monda szerint két szerzetes hozta át kivájt botokban Konstantinápolyba. Innen lassanként elterjedt e rovarok tenyésztése Görög-, Francia és Olaszországba, hol a selyembogár tenyésztésével s a selyem-iparral számtalan ember foglalkozik.

GRÜN BERTA.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XXXVII. kötet 12-dik számában közölt kockás betűrejtvény megfejtése:

T	Á	T	R	A	F	Ü	R	E	D
Á	L	L	A	T	K	E	R	T	
T	R	E	N	C	S	É	N		
R	O	Z	S	N	Y	Ó			
A	L	A	J	O	S				
F	E	L	H	Ö					
Ü	R	G	E						
R	É	Z							
E	Z								
D									

Helyesen fejtették meg: Tóth Vilma, Czölder Irénke, Stróbertz Ida és Lujza, Grósz Mariska, Böck Etelka és Györgyike, Lip-tay Jenő, Schillinger Margit, Epstein Elza, Moesz Etus és Iza, Szeszler József, Gartner Margit és Béla, Sztankóczy Margit és Lenke, Péczely Aranka és Andor, Toldy Ernő, Palay? Tibor,

Maller Margit és Imre, Bárány Katicza, Visontai Ilonka, Uferbach Gizella, Lászlófalvy E. Margit és Árpád, Szirmay Szeréna, Posztóczy Margit, Ehrlich Berta, Feischl Irma és Jenő, Jancsovits Emil, Bottlik Pista, Katzburg testvérek, Schönbeck Gyula és Kálmán, Geisz Tibor, Reich Irén, Behunek Matild, Sugár Katicza (egy sor híjával.)

*

A »KIS LAP« XXXVII. kötet 12-dik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

Miramare.

Helyesen fejtették meg: Palay Tibor, Halácsy testvérek, Nemthy? Marinka, Schönbeck Gyula és Kálmán, Katzburg testvérek, Bottlik Pista, Jancsovits Emil, Feischl Irma és Jenő, Erlich Berta, Szirmay Szeréna, Uferbach Gizella, Lászlófalvy E. Margit és Árpád, Sztankóczy Lenke és Margit, Gartner Margit és Béla, Péczely Aranka és Andor.

*

A »Kis Lap« XXXVII. kötet 11-dik számában közölt karika rejtvény megfejtését utólag még beküldték: Visontai Ilonka, Behunek Matild, Tóth Jolánta, Geisz Tibor.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Lítsek Margit. Az egyes szók értelmében elég szabatosan meghatározva. Az »írás« minden esetre »hasznos.« De az a szántás, csiz-mavarrás, kenyérsütés is. Ugy kell meghatároz-nod a fogalmat, hogy épen azt értsük alatta s ne egyebet. Ily értelemben átdolgozva küldjed be újra. — **Beksics Alexa.** A te rejtvényed megfejtése »Kákó.« De hát mi ez a Kákó? — **Endresz Julis.** A helyes megfejtést rejtő soraidat ezekkel a szókkal fejezed be: »*éljen Franklin Benjamin!*« A nagy tudós és hazafi, sajna! — amerikai honjának s az egész emberiség fájdalomára, már régen meghalt. Már most keresd ki: hol és mikor? — **Jelenik Adèle.** Az érdekes közleménynek sorát ejtem. — **Elekes Jávor.** XVI. Lajos francia király az órásmesterség mellett a lakatosságot is folytatta. — **Eisenstädter Anna.** A buzgalom elismerést érdemel. A szíves ígéretnek örömmel nézek eléje. — **Schlichter testvérek.** Említettem már több ízben, hogy az összetett betű (ly, ny, sz, zs, cs, ty, gy stb.) csak egy betűszámba mennek. Bár a jelen megfejtés ennek az ellenkezőjét mutatja, mégis a régi rendhez térjünk vissza. Ily értelemben dolgozzátok át újra a feladványt. A versike gyar-lócska. — *Több levélről a jövő számban.*